Notat

Norconsult

Oppdragsnr.: 52304406 Dokumentnr.: J01

Til:	Akershus Universitetssykehus
Fra:	Nordic/Norconsult v/Øistein Preus Hveding
Sted / dato:	Sandvika / 2026-07-07
Kopi til:	Nordic v/Truels Wissneth

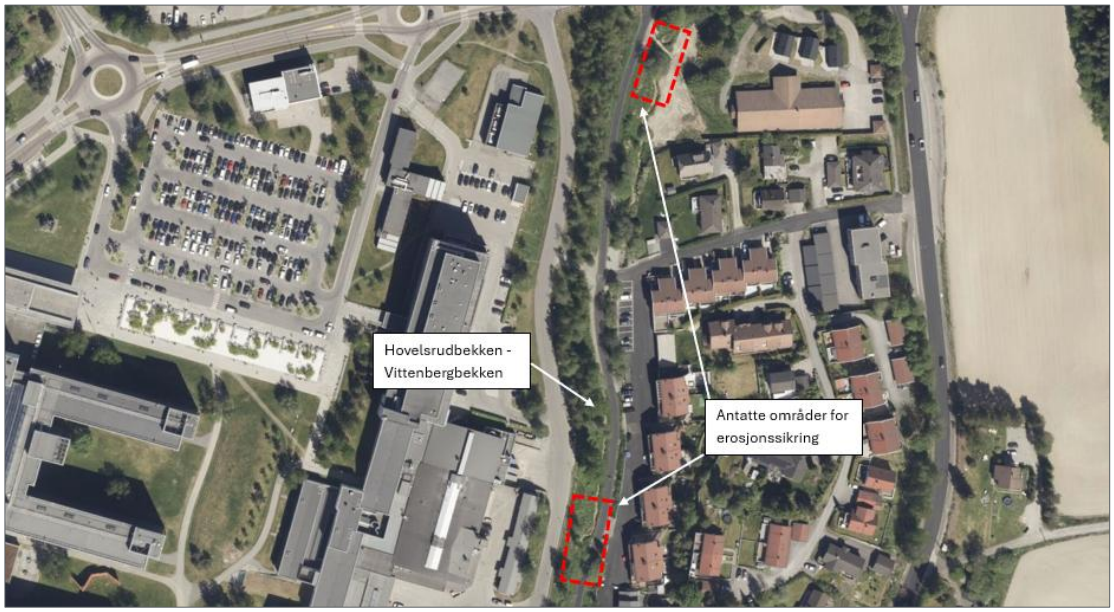
Innledende vurdering av prosess knyttet til etablering av erosjonssikring i Hovelsrudbekken - Vittenbergbekken ved Ahus, Lørenskog kommune

1 Bakgrunn

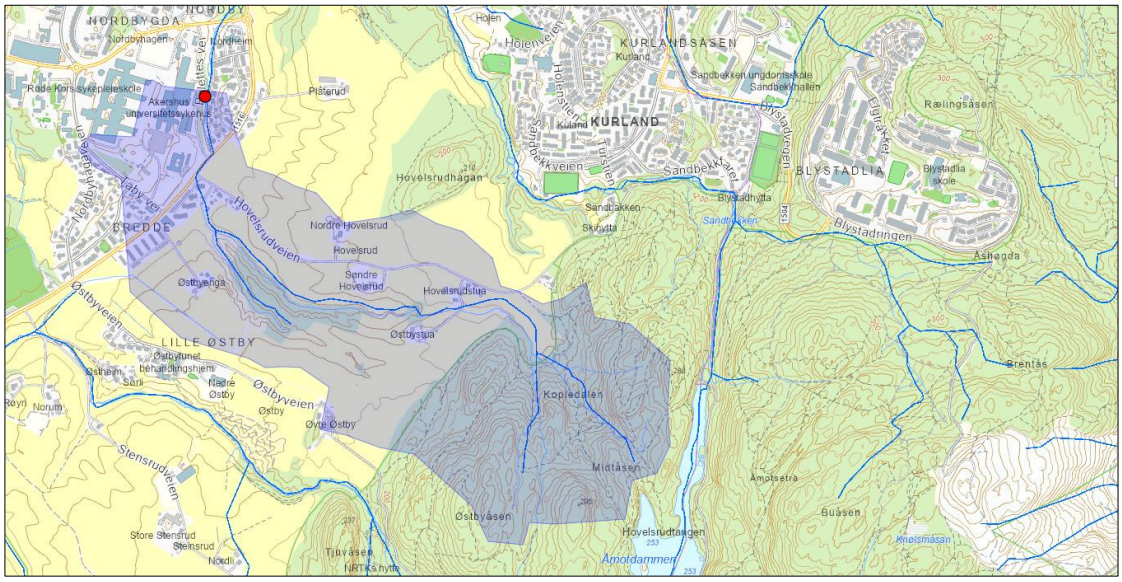
Dette notatet er et forarbeid for kartlegging av kunnskapsgrunnlaget for vannmiljø og naturmangfold i vann, samt en kort oppsummering av hva som må gjennomføres av søknadsprosesser i forbindelse med planene om etablering av erosjonssikring mot Akershus universitetssykehus, Ahus i Hovelsrudbekken – Vittenbergbekken langs Bolettes vei.

1.1 Vannmiljø

Bekken som renner forbi tiltaksområdet (figur 1) kalles Hovelsrudbekken - Vittenbergbekken, og kommer ned fra Kopeldalen og passerer sør for gårdene på Holvelsrud før den renner forbi området ved Ahus, og videre ned Vittenbergbekken før den har sitt utløp i Sagelva. Bekken er antatt årssikker, og har et nedbørsfelt på 1,3 km^2 ifølge NEVINA [1] (figur 2). Bekken er en del av vannforekomsten «Bårlibekken – Vittenbergbekken bekkefelt» (vann-nett ID: 002-3905-R) [2]. Vannforekomsten er registrert med *dårlig* økologisk tilstand, og kjemisk tilstand er *ikke klassifisert*. De viktigste påvirkninger i området er avrenning fra tette flater, dyrket mark, og regnvannsoverløp. Økologisk og kjemisk miljømål satt for vannforekomsten er *god.*

Figur 1. Tiltaksområdene for erosjonssikringen ligger i Hovelsrudbekken langs Bolettes vei mot Ahus. Kantvegetasjonssonen langs gangveien på sørsiden av Hovelsrudbekken er punktert og stedvis fraværende.

Figur 2. Nedbørsfelt for vannforekomsten er på ca. 1,3 km^2 [2].

1.2 Naturmangfold i vann

Hovelsrudbekken – Vittenbergbekken munner ut i Sagelva, som igjen har sitt utløp i Nitelva. Det er ikke funnet registreringer av fisk i selve Hovelsrudbekken, men det er registrert bestander av ørret, abbor, gjedde og mort nedstrøms i Sagelva, samt i Fjellhamarelva, som til en viss grad benyttes til fritidsfiske [3]. Man kan derfor anta at det er svært sannsynlig at enkelte av disse artene også finnes oppstrøms i Hovelsrudbekken ved tiltaksområdet for erosjonssikringen ved Ahus i Bolettes vei.

Området Hovelsrudbekken - Vittenbergbekken har tidligere ikke vært registrert som en edelkrepsførende bekk. I forbindelse med en biologisk overvåking i 2023 ble det imidlertid funnet edelkreps *(Astacus astacus)* på en stasjon i Vittenbergbekken, ca. 150 m oppstrøms utløpet til Fjellhamarelva. I 2024 utførte Sweco prøvekrepsing i området Vittenbergbekken, Bårlibekken, Hovelsrudbekken og Kurlandsbekken [4]. Det ble gjennomført 20 teinenetter, som resulterte i fangs av kun to individer i akkurat det samme området som i 2023 i Vittenbergbekken, som er lokalisert ca. 150 m oppstrøms fra utløpet for Fjellhammarelva. Dette indikerer at det finnes en liten bestand av edelkreps i Vittenbergbekken.

1.3 Kantvegetasjon

Tiltaket vil medføre fjerning av kantvegetasjon langs Bolletes vei ved Ahus. Kantvegetasjonssonen i dette området framstår stedvis flersjiktet med både småvokste arter og enkelte større trær, men er punktert og stedvis svært tynn/fraværende langs de områdene som antas skal erosjonsikres. Tiltaksområdet er ikke befart, men bør undersøkes nærmere i forbindelse med utarbeidelse av søknad om fjerning av kantvegetasjon.

1.4 Prosess mot miljømyndighet

Søknad om fysiske tiltak i vassdrag

Hovelsrudbekken - Vittenbergbekken er et vassdrag med tydelig avgrenset løp i terrenget og antatt årssikker vannføring. Vassdraget er ikke anadromt, men det er registrert en rekke fiskearter i vassdraget, blant annet innlandslevende ørret. I tillegg er det gjort nyere funn av edelkreps nedstrøms i Vittenbergbekken. Edelkreps er en ansvarsart i Norge, da vi har en særlig stor global forpliktelse til å bevare arten. Den er Norges eneste opprinnelige ferskvannskreps, og er i dag kategorisert som sterkt truet (EN) på den norske rødlisten for arter.

Fylkeskommunen har ansvaret for tiltak i vassdrag eller deler av vassdrag som ikke fører anadrome laksefisk eller kreps. Dersom det på den aktuelle strekningen finnes arter eller bestander av innlandsfisk som fylkeskommunen ikke har forvaltningsansvar for, skal avgjørelser fattes i samråd med statsforvalteren.

På bakgrunn av forekomst av ansvarsarten edelkreps i vassdraget, skal det derfor etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag §1, sendes søknad om fysiske tiltak i vassdraget til **Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.**

Dispensasjon for fjerning av kantvegetasjon

Sikringsarbeidet i bekken medfører at kantvegetasjon langs tiltaksområdet trolig må fjernes for å komme til med maskiner for å etablere erosjonssikringen. Dette er søknadspliktig etter vannressursloven §11. Søknad om dispensasjon for fjerning av kantvegetasjon sendes til **Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.** Omfanget av behovet for fjerning av kantvegetasjon er foreløpig uavklart.

Melding til NVE

I henhold til vannressursloven §8 (konsesjonspliktige tiltak) må ingen iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget eller sjøen, uten at det skjer i medhold av reglene i vannressursloven § 12 eller § 15, eller med konsesjon fra vassdragsmyndigheten.

Norconsult vurderer at tiltaket ikke er til skade eller i strid med allmenne interesser, men det er kun NVE som kan avgjøre formelt om tiltaket ikke er konsesjonspliktig eller utløser behov for konsesjonspliktvurdering jf. vannressursloven §8. I dette tilfellet vil NVE settes på kopi ved utsendelse av søknad om fysiske tiltak i vassdrag, og vil ta kontakt om det er behov for ytterligere avklaringer knyttet til konsesjonspliktvurdering.

2 Virkninger (foreløpig vurdering)

Nedenfor følger en foreløpig overordnet vurdering av virkninger i vassdraget i forbindelse med tiltaket. En utfyllende vurdering vil utarbeides i forbindelse med søknad om fysiske tiltak.

Anleggsfase

Virkninger av tiltaket vil i hovedsak være frigjøring av partikler nedstrøms i vassdraget under graving og sikringsarbeid i bekkeløpet.

Risiko for forurensning til vassdrag vil i hovedsak være knyttet til arbeid i vann og overflateavrenning med finpartikulært materiale fra anleggsområdet i nedbørsperioder. Av hensyn til gyting, rogn og

plommesekkyngel for ørret nedstrøms i vassdraget (oktober til ut mai), samt eggbæring- og klekkeperioden til edelkreps (vår- tidlig sommer) anbefales tiltaket utføres mellom **midten av juni til utgangen av september**, som er utenom den mest sårbare perioden for ørret. **Anleggsarbeid om vinteren kan tillates av miljømyndigheter om man kan vise til tiltak som kan kontrollere partikkelfrigjøringen nedstrøms på en fungerende måte.**

Den største utfordringen knyttet til anleggsarbeidet vil som nevnt være graving i skråning i terreng under store nedbørsmengder og graving i bekkeløpet. Avrenning av finstoff/suspendert materiale under gravearbeider kan medføre nedslamming av vassdraget. Dersom avrenningen av finstoff havner i resipienter uten tilstrekkelig sedimentering/filtrering kan dette skade ferskvannsorganismer. Særlig åpne jordflater er erosjonsutsatt, og nylig utsprengte erosjonsmasser vil også inneholde finstoff. Finstoff kan bestå av både minerogene partikler (sand, silt) og organisk materiale (TOC). Partikler kan transporteres i vann og sedimentere på bekkebunn i rolige deler av vassdragene.

Med økt aktivitet i og nær bekken vil det også kunne oppstå risiko for uhell og ulykker med uønskede utslipp av oljer/drivstoff. Det bør derfor utføres en enkel miljørisikovurdering hvor risikoreduserende tiltak vil identifiseres og gjennomføres i den grad det er nødvendig.

Driftsfase

Det er foreløpig ikke vurdert at tiltaket vil medføre vesentlige negative virkninger i driftsfasen, men erosjonssikringen vil medføre trolig redusert kantvegetasjon (uavklart), og noe virkning på hydromorfologiske forhold lokalt. Virkninger av sistnevnte er enda ikke tilstrekkelig vurdert.

3 Avbøtende tiltak (foreløpig vurdering)

- Tiltaket bør tilpasses utenom sårbare perioder for naturmangfold (kreps og fisk) i vassdraget.
- Det bør planlegges for arbeider i bekken i perioder med lavvannføring.
- Tiltak for begrensing av partikkelfrigjøring nedstrøms i vassdraget bør vurderes.
- Det bør undersøkes for grunnforurensning for masser som graves ut knyttet til erosjonssikringen.

4 Referanser

[1] Miljødirektoratet, «Vann-nett,» Miljødirektoratet, 2026. [Internett]. Available: www.vann-nett.no.

[2] NVE, «NEVINA,» NVE, 2023. [Internett]. Available: https://nevina.nve.no/.

[3] Lørenskog kommune, «Jakt og fiske (informasjonsside).,» 10 06 2025. [Internett]. Available: https://www.lorenskog.kommune.no/tjenester/kultur-idrett-og-fritid/park-idrett-og-fritidsaktiviteter/tur-og-friluftsliv/var-sommer-og-hostaktiviteter/jakt-og-fiske/. [Funnet 05 07 2026].

[4] M. M. Jacobsen, A. Rustadbekken og M. L. Andersen, «Kartlegging av edelkreps i Vannområde Leira-Niteelva 2024,» Sweco, 2024.

Revisjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent
A01	07.07.2026	Utkast til kommentar	OIPHV		GurBre
J01	09.07.2026	Til bruk	OIPHV		GurBre